

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 54/2018
12.07.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Бранка Станића и Гордане Ајншпилер Поповић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Конзорцијум физичких лица који чине АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији су пуномоћници адвокати Татјана Суџум из ..., ул. ... бр. ... и Новак Станић из ..., ул. ... бр. ..., против туженог Агенција за вођење спорова у поступку приватизације, Београд, као правни следбеник Агенције за приватизацију Републике Србије, ради накнаде штете, вредност предмета спора 57.000.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4214/16 од 01.11.2017. године, у седници већа одржаној дана 12.07.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4214/16 од 01.11.2017. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 5762/13 од 30.10.2015. године која је исправљена решењем од 30.03.2018. године одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд обавезе туженог на исплату износа од 54.413.435,00 динара са законском затезном каматом на појединачне износе од одређеног датума доспелости до исплате и износа од 414.000,00 динара на име трошкова парничног поступка.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 4214/16 од 01.11.2017. године настављен је поступак по жалби тужиоца изјављеној против првостепене пресуде. Одбијена је жалба тужиоца као неоснована и потврђена првостепена пресуда. Одбијена је жалба тужиоца као неоснована и потврђено решење од 18.12.2015. године. Одбијени су захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против другостепене правноснажне пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

У одговору на ревизију тужена је предложила да се ревизија тужилаца одбије као неоснована.

Испитујући побијану пресуду у границама ревизијских разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" 72/11... 55/14) Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона, осим ако нису учињене у поступку по жалби не представљају ревизијски разлог. Неосновани су ревизијски наводи о учињеним битним повредама из члана 374. став 1. Закона, пред другостепеним судом,. Другостепени суд је правилно испитао првостепену пресуду у границама жалбених разлога. Оценио је све релевантне жалбене наводе и дао јасне разлоге за донету одлуку. Према одредби члана 407. став 1. Закона ревизија не може да се изјави због битне повреде парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Према одредби члана 407. став 2. Закона, ревизија не може да се изјави због погрешног или непотпуно утврђеног чињеничног стања. Зато ревизијски суд није овлашћен да преиспитује утврђено чињенично стање.

Предмет тужбеног захтева је исплата износа од 54.413.435,00 динара који тужиоци потражују од туженог на име стеченог без правног основа.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци удружени у Конзорцијум и тужени су 25.11.2003. године закључили Уговор о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције. Предмет уговора је продаја 70% друштвеног капитала субјекта приватизације „ДД“, по купопродајној цени од 57.000.000,00 динара, односно 838.018,40 еура. Уговорена је обавеза исплате цене у шест једнаких годишњих рата. Одредбом члана 5.3.3 Уговора купац се обавезао да неће продати, пренети или на други начин отуђити било који од основних средстава субјекта приватизације у једној или више трансакција годишње, у износу већем од 10% укупне вредности средстава приказане у последњем билансу стања, све до исплате купопродајне цене у целости, односно у периоду од годину дана од закључења уговора када купац исплати купопродајну цену у периоду од годину дана од одржавања аукције.

У поступку контроле је утврђено да су тужиоци отуђили основна средства субјекта приватизације преко уговором дозвољеног располагања, без сагласности тужене. Од приватизације до четврте контроле 24.03.2008. године продата су основна средства субјекта у вредности од 78.341.112,30 динара. Утврђено је и да није спроведено брисање терета на имовини субјекта приватизације по основу одобреног кредита банке од 31.08.2005. године у износу од 5.000.000,00 евра. Конституисање тог заложног права извршено је без сагласности тужене. Тужена је 08.05.2008. године упутила тужиоцима обавештење и оставила им накнадни рок од 30 дана за извршење уговорних обавеза. Тужиоци су позвани да доставе доказ о повраћају у пређашње стање или да из сопствених средстава изврше упис основних средстава без накнаде у субјект приватизације, за износ прекорачења преко уговором дозвољеног, као и доказе да су извршили брисање заложног права на имовини субјекта. Обавештење о последњем накнадном року за извршење уговорних обавеза упућено је Конзорцијуму 20.08.2008.

године. Тужиоци нису поступили ни по овом обавештењу. Зато их је тужени дописом од 23.10.2008. године обавестио да се Уговор о продаји друштвеног капитала, истеклом накнадног рока сматра раскинутим због неиспуњења. Разлог за раскид уговора је неизвршавање обавеза купца капитала субјекта приватизације предвиђених у тачки 5.3.3. уговора. Тужена је 31.10.2008. године донела одлуку о преносу капитала предузећа „ДД“, ради продаје. Из садржине налаза и мишљења судских вештака економско-финансијске струке од 26.01.2015. године у другој варијанти коју су нижестепени судови прихватили и њихових накнадних изјашњења утврђено је да су тужиоци управљајући субјектом приватизације у 2006. години отуђили његова основна средства за више од 10% од укупне вредности основних средстава у 2005. години. Утврђено је и да је без сагласности тужене засновано заложно право на имовини субјекта приватизације у износу преко 10% вредности основних средстава, ради обезбеђења потраживања банке по уговору са трећим лицем.

На основу тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да су испуњени услови за раскид уговора прописани одредбом члана 41а став 1. тачка 3. Закона о приватизацији који је био на снази у време раскида уговора. Тужени је дописом од 23.10.2008. године раскинуо Уговор о приватизацији, због неиспуњења. Раскидом уговора наступиле су правне последице раскида предвиђене одредбом члана 6.1. Уговора. Тужиоци као купци капитала изгубили су право на повраћај утуженог износа који су туженом платили на име купопродајне цене по уговору. Зато је одбијен тужбени захтев.

Према оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови закључили да није основан тужбени захтев.

У спроведеном поступку је утврђено да су тужиоци удружени у Конзорцијум управљајући субјектом приватизације отуђили његова основна средства преко уговором дозвољеног процента располагања. Првостепени суд је прихватајући другу варијанту налаза и мишљења судских вештака утврдио да је у 2006. години отуђено преко 10 % од укупне вредности средстава. За изнети став дао је јасне и довољне разлоге. Утврђено је и да је без сагласности тужене засновано заложно право на имовини субјекта приватизације у износу већем од 10% вредности основних средстава, ради обезбеђења потраживања банке из уговора о кредиту према трећем лицу. На наведени начин тужиоци су прекршили уговорну обавезу из одредбе члана 5.3.3. Уговора о приватизацији.

Зато тврдње ревидената да нису располагали имовином субјекта приватизације противно уговору немају утемељење у чињеницама утврђеним у спроведеном поступку.

Нижестепени судови су правилно тумачили одредбу члана 5.3.3. Уговора. Купац је овом уговорном одредбом прихватио забрану отуђења основних средстава субјекта приватизације преко уговореног процента, у циљу очувања структуре и вредности тих средстава до исплате купопродајне цене. Када се „основна средства“ из ове уговорне одредбе посматрају у појмовној целини са отуђењем у односу на „укупну вредност средстава“ произлази да би уговорни проценат отуђења основних средстава требало ставити у однос са укупном вредношћу тих средстава. Циљ ове уговорне одредбе је очување вредности основних средстава која служе за обезбеђење континуитета

пословања привредног друштва. Зато је правилно прихваћена варијанта из налаза и мишљења судских вештака у којој је, у складу са том уговорном одредбом, проценат отуђења основних средстава субјекта приватизације у једној години поређен са вредношћу укупних основних средстава.

Не могу се прихватити ревизијски наводи да залагање имовине субјекта приватизације не представља услов за раскид уговора.

Према одредби члана 442. став 2. Закона о привредним друштвима (Сл. гласник РС бр. 125/04) стицање и располагање имовином означава стицање или располагање било којим начином, укључујући нарочито продају, закуп, размену, залогу или хипотеку. У конкретном случају, осим што су отуђили више од 10 % имовине субјекта приватизације, тужиоци су zaloжили имовину субјекта приватизације ради обезбеђења потраживања банке према трећем лицу. Заложно право је уписано у корист банке у износу од 5.000.000,00 евра. Заложена имовина према налазу и мишљењу судских вештака представља више од 10 % укупне вредности активе субјекта приватизације. Ни у накнадно остављеном року није извршено брисање заложног права. По основу уписане залог, банка је поднела пријаву потраживања у стечајном поступку над субјектом приватизације, ради намирења свог потраживања, продајом имовине субјекта приватизације. Отуда је испуњен услов за раскид уговора због непоштовања одредбе чл. 5.3.3. Уговора.

Нису основане ни тврдње ревидента да непоштовање одредбе члана 5.3.3. Уговора није разлог за раскид уговора и да су нижестепени судови на погрешној примени одредбе члана 6.1. Уговора засновали закључак о правним последицама раскида уговора. Наиме, тачно је да у члану 6. уговора није наведен као разлог за раскид уговора непоштовање одредбе члана 5.3.3. Уговора. Тачно је и да одредба члана 41а Закона о приватизацији на коју се нижестепени судови позивају није била у примени у време закључења уговора. Међутим, независно од чињенице што у уговору није предвиђен као разлог за раскид уговора непоштовање уговорних обавеза из члана 5.3.3, у конкретном случају је раскид Уговора о купопродаји друштвеног капитала субјекта приватизације „ДД“ наступио према општим условима облигационог права. У спроведеном поступку је утврђено да је купац капитала поступао супротно уговорним одредбама. Није испунио уговорне обавезе очувања структуре и вредности капитала субјекта приватизације у уговором предвиђеном року. А неиспуњење уговора је разлог за његов раскид према Закону о облигационим односима који у члану 17. предвиђа да су стране у облигационом односу дужне да изврше своју обавезу и да су одговорне за њено испуњење. Кад испуњење обавезе у одређеном року представља битан састојак уговора и дужник не испуни обавезу у том року, уговор се раскида по самом закону. Поверилац уговор може одржати на снази ако по истеку рока обавести дужника да захтева испуњење. Кад је поверилац захтевао испуњење уговора а није га добио у разумном року, може изјавити да раскида уговор. Тако је предвиђено одредбама члана 125. ст. 1 – 3. Закона о облигационим односима. У конкретном случају, тужена је оставила тужиоцима накнадни рок за испуњење уговора. Тужиоци нису поступили у складу са уговорном обавезом ни у том року. Зато је уговор раскинут изјавом тужене од 23.10.2008. године, што је у складу са одредбом чл. 125. став 3. Закона.

Правне последице раскида уговора парничне странке су регулисале одредбом члана 6. Уговора. Такав однос странака заснован је на одредби члана 20. Закона о

облигационим односима. Према овој законској одредби уговорне стране могу свој облигациони однос уредити другачије него што је законом одређено. Зато се у конкретном случају не могу применити одредбе члана 132. Закона о облигационим односима које регулишу правне последице раскида уговора. Странке су одредбом члана 6. Уговора предвиделе да у случају раскида уговора купац губи право на враћање депозита, право на враћање уплаћеног дела купопродајне цене и сва права и потраживања по основу уговора. Ова уговорна одредба је и у складу са циљем и сврхом приватизације. Купац је прихватио да сноси такве правне последице у случају раскида уговора, јер се ускладу са начелом аутономије воље одрекао права на повраћај уплаћене купопродајне цене.

Из наведених разлога је применом одребе члана 414. Закона о парничном поступку одлучено као у првом ставу изреке.

Решавајући о трошковима поступка на име судске таксе на одговор на ревизију Врховни касациони суд налази да одговор на ревизију није био нужан у овој правној ствари. Самим тим ни трошкови који су настали његовим подношењем не представљају нужне трошкове који су били потребни за вођење парнице и који би се досудили на терет тужилаца. Зато је применом одредбе члана 165. Закона о парничном поступку одлучено као у другом ставу изреке.

**Председник већа-судија
др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић